



Küresel Finansal Yönetimde, Kurumsal Finans Kavramı ve Önemi

Yrd. Doç. Dr. Erkan POYRAZ
Muğla Üniversitesi, İİBF

Özet

Uluslararası ticaretten küresel ticarete geçişle birlikte uluslararası parasal sermaye akımlarının boyutunda da büyük artışlar gözlenmiştir. Bu sermaye akımlarından özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin büyük ölçüde yararlanması, öncelikle mikro birimler olan işletmelerin ve dolayısıyla makroekonomik dengelerin arzu edilen noktalara ulaşmasında etkili olacaktır. Şüphesiz, küresel boyutta ve büyük bir süratle dolanımda bulunan bu nakit akımlarından istenen ölçülerde yararlanmak her alanda olduğu gibi finansal yönetim alanında da uluslararası standartlara uyum sağlamakla ve çağdaş finansal yönetimin gereklerini yerine getirmekle mümkün olabilecektir.

Anahtar Sözcükler: Kurumsal finans, küresel finansal yönetim.

Abstract (Importance of Institutional Finance Concept in Global Financial Management)

Together with transformation from international trading to global trading, it is observed a great increasing at the dimension of international capital flows. Benefiting from these global capital flows as much as they can, will be too much effective especially for less-developed and developing countries to reach to expected points. Doubtless, To benefit from circulating capital flows which are rapid and globally will be possible by adapting to international standards and by putting into practise the needs of contemporary financial management.

Key Words: Institutional finance, global financial management.

Giriş

Ulusların tarihsel gelişim süreçleri içerisinde sosyal gelişim ve değişimlerine bağlı olarak ekonomik alanda da pek çok sorunlarla karşılaşmaları kaçınılmaz bir olgu haline gelmiştir. Genellikle sosyal, siyasal ve teknolojik alanlardaki gelişmelere bağlı olarak uluslar arası ekonomiler büyük bir hızla birbirlerine sıkı sıkıya bağımlı hale gelmektedir. Bunun son örneğini ulusal ekonomiden uluslararası ekonomiye geçiş ve sonrasında da küresel ekonomi kavramının ortaya çıkması şeklinde görebilmek mümkündür.

Özellikle 1980'li yıllardan sonra parasal sermaye kavramının tüm dünya ülkelerinde önem kazanmasıyla birlikte finansal küreselleşmeye geçişin temelleri de bu dönemde atılmıştır diyebiliriz. Bu tarihlerde gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler grubundaki pek çok ülke finansal serbestleşme kavramı adı altında uluslararası sermaye kontrollerini en aza indirmişlerdir. Bu bağlamda, finans kesimi başta olmak üzere geniş bir ülke yelpazesini kapsayan ulusal piyasalar hızla dışa açılmaya başlamışlardır.

Günümüzde dünya ekonomisinin temel sorun alanlarının başında uluslararası finansal sisteme ilişkin düzenlemeler gel-

mektedir. 1990 sonrası dönemde sıklaşan ve derinleşen finansal kriz olgusu uluslararası alanda faaliyet göstermeye çalışan işletmelerde “nasıl bir finansal yönetim ?” sorusunu da doğaldır ki beraberinde getirmektedir. Özellikle 1950’li yıllardan sonra gelişme gösteren finans fonksiyonu ve bu fonksiyonu yerine getiren finans yöneticileri, işletmeler için gerekli fonların sağlanması, korunması ve etkin olarak kullanılması şeklindeki geleneksel amacı ve bu amaca yönelik olarak sahip olduğu yapılanmayı, karşılaşılan ulusal ve uluslararası konjonktürel gelişmelere bağlı olarak tekrar tekrar gözden geçirmek zorunda kalmaktadır. Geleneksel finansal bilgi sistemlerinde büyüyen bilgi boşluğu her geçen yıl finansal yönetim sürecinin niteliğini etkilemekte ve sürece yeni yeni boyutlar kazandırmaktadır.

1- Finansal Yönetimin Gelişme Nedenleri

Çağdaş dünyada her alanda olduğu gibi işletme finansmanı ve finansal yönetim alanında da özellikle son yıllarda büyük gelişmeler olmuştur. 1950’li yıllara kadar finans yöneticisinin temel görevleri muhasebeye ilişkin kayıtları tutmak, belirli dönem sonlarında finansal raporlar hazırlamak ve firmanın gereksinim duyduğu fonları sağlamak olarak sınırlanmaktaydı (Ak-güç, 1994:1) Günümüzde büyük ölçüde değişen finans yönetimi faaliyetlerinin başlıca sebepleri olarak şunları belirtebiliriz;

a- Faaliyetleri ulusal ve uluslararası boyuttan çıkararak küresel ekonomik sisteme üretim yapmak arzusuyla ölçek büyütmeleleri,

b- Tüketici ihtiyaçlarıyla paralel olarak artan ürün çeşitliliği ve bunu farklı Pazarlara sunmak isteği,

c- Tüketici zevk ve tercihlerinin değişmesine bağlı olarak araştırma ve geliştirme faaliyetlerine büyük önem verilmeye başlanması,

d- Firma ölçeğinin öneminin artması ve rekabetin yoğunluk kazanmasıyla birlikte firmalararası birleşmenin ve satın almaların önem kazanması,

e- Kitle iletişim araçlarının ve ulaştırma teknolojisinin gelişmesiyle birlikte dünya

ülkelerinin ve milletlerinin birbirine yaklaşması ve buna bağlı olarak uluslararası fon akışlarının ivme kazanması,

f- Yoğun rekabete bağlı olarak kar marjlarının daralması,

g- Pek çok dünya ülkesinin uluslararası para ve sermaye hareketlerine serbesti tanınması (finansal liberalizasyon)

h- Finansal liberalizasyonla birlikte ülkelerarası faiz ve kur rejimlerinin titiz bir biçimde yapılandırılması zorunluluğu.

Yukarıda sayılan gelişmeler diğer işletmecilik disiplinlerinde değişime yol açtığı gibi finans fonksiyonunun da yürüttüğü faaliyetleri önemli ölçüde etkilemiş ve küresel finansal yönetim olgusunun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

2- Küresel Finansal Yönetim Kavramı ve Nitelikleri

Uluslararası finansal yönetimde iki yada daha fazla ülkenin finansal piyasaları bu ülkelerde faaliyette bulunan işletmelerin finansal işlemlerini gerçekleştir-mekteydi.

Uluslararası finansal piyasalar sınırlı sayıda ülke işletmelerinin faaliyette bulunduğu piyasayı ifade ederken, küresel finansal yönetim çok sayıdaki ülke piyasalarının birbirleriyle etkileşimini ifade etmektedir. Küreselleşme sürecini yaşayan işletmeler, diğer işletme fonksiyonlarını dünya yönelimli olarak gerçekleştirirken, finansal yönetim faaliyetlerini de dünya yönelimli olarak gerçekleştirmek zorundadır. Çünkü küresel finansal yönetim, ihtiyaç duyulan fonların planlanması, sağlanması ve kullanılmasını küresel boyutta tasarlamak zorundadır. Bu zorunluluk, beraberinde küresel finansal yönetim normlarına uyum sürecini de başlatmaktadır.

Küresel ekonomik sistemin iki temel özelliği bulunmaktadır. Bunlardan birincisi küresel ekonomi yönetimi konusunda belirlenmiş kesin bir yönetim modeli olmayışı, diğeri de uluslar arası alanda faaliyet gösteren çokuluslu şirketlerin, dünya ekonomisinin temel aktörleri olarak küresel ekonomik birimler niteliğine dönüşme zorunluluğudur (Hirst and Thompson, 2000:11) Kuşkusuz bunu ulusal anlamda gerçekleştirecek olan da ulusal mikro

ekonomik birimler olan işletmelerin ortaya koyacağı etkin ve rasyonel yönetim anlayışı olacaktır.

Küresel ticaret, mal ve hizmetlerin benzer şekillerde ve benzer niteliklerde çok sayıda üretilerek aynı ihtiyacın tatminine yönelik olarak pazarlanmasını zorunlu kılmaktadır. Ürün ve hizmetler açısından bu şekilde bir özellik arz eden küresel ticaret olgusu diğer yandan da küresel ticaret hacmine bağlı olarak uluslararası dolaşımda bulunan fon hacminden her ülke işletmesinin kendi payına düşen fonları etkin bir biçimde değerlendirmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Ülkelerarası ekonomik farklılıkları ifade eder nitelikteki; enflasyon oranları, faiz oranları, dış ticaret dengeleri, kambiyo rejimleri, ülkelerarası para birimlerinin birbirlerine göre üstünlükleri veya zayıflıkları gibi göstergeler işletmelerin finansal yönden başarı sağlayabilmelerinde önemli unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda sistematik olmayan risk faktörlerinin yanı sıra işletmelerin dış çevrelerinde cereyan eden ve mikro birimlerin yönetmekte zorluk çekeceği sistematik risk faktörlerinin de mümkün olduğu ölçüde yönetilebilmesi büyük önem arz etmektedir. Küresel finansal yönetimde işletme riskinin yanı sıra ülke riskinin de ön plana çıkacağı ve önem kazanacağı unutulmamalıdır.

Küresel finansal yönetimin gerçekleştirilmesinde finans yöneticilerinin belli başlı kuralları temel olarak benimsemeleri gerekmektedir. Bunlar (Bozkurt ve Arıkan, 1999:658);

a- Ortalamada döviz kurlarındaki değişimler, enflasyon oranlarındaki farka ayak uydurur. Döviz kurlarındaki uzun dönemli tahminlerde en pratik düşünce şekli döviz kurunun enflasyon oranlarındaki farkı dengeleyici bir unsur olması gerektiğidir.

b- Açık bir dünya sermaye piyasasında reel faiz oranları eşit olmalıdır. Nominal faiz oranları arasındaki farklar, beklenen enflasyon oranlarının farklılığından kaynaklanır.

c- Faiz oranı paritesi iki ülke arasındaki faiz farklarının forward ve spot döviz kurları arasındaki farka eşit olması gerektiğini söyler. Uluslararası piyasalarda arbitraj

mekanizması, paritenin her zaman tutmasını garanti eder.

d- Döviz kurlarının beklentiler teorisi forward kurun beklenen spot kura eşit olduğunu ifade eder. Döviz kuru riskinden korunmanın iki yolu vardır; biri forward alım veya satış yapmak, diğeri ise yurtdışından borçlanmak veya yurtdışına borç vermek.

e- Uluslararası projelerin değerlendirilmesinde iki yöntem vardır. Bir durumda, tahmini nakit akışlarını dolara çevirmek ve dolar iskonto oranıyla iskonto etmek, veya yabancı para cinsinden tahmin edilen nakit akışlarını yabancı para bazındaki iskonto oranıyla iskonto etmek. Fiyatları, faiz oranlarını ve döviz kurlarını bu basit kural çerçevesinde ilişkilendirdiğiniz sürece aynı sonuca ulaşmanız kaçınılmazdır.

3- Küresel Finansal Entegrasyonun Başarı Şartları

Küreselleşme sürecine bakıldığında entegrasyona dahil olacak bölge ülkelerinin yerine getirmesi gereken genel şartları aşağıdaki şekilde sınıflandırmak mümkün olacaktır (Ertürk, 1993: 83).

A-Kalkınma Düzeyi, Üretim Yapısı ve Kaynak Donatımı

Küresel entegrasyona üye ülkeler gelişmişlik düzeyleri bakımından birbirlerine yakın olmak zorundadır. Eğer ülkelerarası gelişmişlik düzeylerinde belirgin bir farklılık sözkonusu ise geri kalmış ülkeler bu alanda kendisini oldukça zorlamak durumunda kalacaktır. Finansal entegrasyonun başarılı ve istikrarlı olabilmesi için ülkesel çıkarların minimize edilmesi gereği kaçınılmazdır. İleri düzeyde sanayileşmiş ülkeler entegrasyon alanının genişlemesi için ürettiği ürünlerden bir kısmının üretim imkanlarını diğer ülkelere devredebilir ve böylece rekabet şartları eşitlenmeye çalışılarak entegrasyonun istikrarı ve sürdürülebilirlik imkanı sağlanmış olur.

Emek ve sermaye kaynakları, ülkelerarasında farklılıklar arz edebilir. Bazı ülkelerde emek faktörü bol olduğundan fiyat değişkeninde düşüşler sağlanabilir. Bazılarında ise sermaye nispeten ucuz durumda bulunabilir. Bu durum serbest ticaret sahası oluşturulmasında üretim

kaynaklarının değiş tokuşu bakımından uzmanlaşma sağlayarak büyük yararlar sağlayabilecektir. Ancak, sanayileşmiş ülkeler arasında entegrasyonun uzmanlaşma konusunda yarar sağlaması sözkonusu olmayacaktır.

B-Altyapı İmkanları

Altyapı sorunları daha ziyade geliştirmekte olan ülkelerin sorunlarını oluşturmaktadır. Altyapı imkanlarının tamamlanamaması nedeniyle ulaştırma ve haberleşme olanakları bakımından sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu durum ise piyasalararası geçişi engellemekte veya zorlaştırmaktadır.

C-Ödemeler Dengesi ve Döviz Kuru

Sağlıklı bir entegrasyon için ödemeler dengesi ve döviz kuru politikası bölge ülkeleri için önem arzeder. Aşırı değerlenmiş kurlar bölge ülkelerini ithalata zorlayabilir. Entegrasyondan sonra rekabet şartları değişeceğinden, ödemeler dengesinde yaşanacak olası sapmalar bölge ülkeleri arasında yeni ticari kalıpların ve standartların oluşumuna imkan sağlayacak ve makro finansal istikrarın kurulmasına yardımcı olacaktır. Kuşkusuz global finansal istikrarın sağlanmasında yeni tesis edilecek ve yaygınlaştırılacak bölgesel finans kuruluşlarının payı büyük olacaktır. Böylece bir yandan dış ticareti açık veren ülkelerin kısa vadeli finansmanı sağlanırken, diğer yandan ortak politikaların kredilendirilmesi imkanı doğacaktır.

D-Milli Hakimiyet Anlayışı

Finansal entegrasyonun başarılı olabilmesinin bir diğer şartı ise ulusal ekonomik politikaların bölge ülkeleri ile uyumlaştırılması sorunudur. Bir diğer ifadeyle entegrasyonu oluşturan ülkelerin de üzerinde bir otoritenin diğer ülkelerin ekonomipolitik alanlarına müdahale ederek onların adına karar almaları durumu ortaya çıkacaktır. Elbette ki bu durum karşımıza ulusal egemenlik sorununu getirecektir. Çünkü, küresel entegrasyonu oluşturan ülkeler kalkınma politikalarını kendi başlarına belirleyemeyeceklerdir. Bir ülkenin uyguladığı ve diğerlerini dolaylı yoldan etkileyecek ekonomi politikalar üretmesi olasıdır. Küresel entegrasyonda bu tür olum-

suzlukları önlemek için uluslar arası kurumların bu konuda takip edecekleri politikalarla bu olumsuz durumun giderilmesi sözkonusu olabilecektir.

E-Bölgesel Yatırım Politikası

Yatırım kararlarının bölgesel olarak uygulanması kaynakların bölge içinde daha etkin değerlendirilmesini sağlayacaktır. Aynı alana kaynak transfer etmenin gelecekte ülkelerarası gelişmişlik farklılıklarına yol açacağı düşünülürse bu alanda bölgesel yatırım politikalarının oluşturulması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu ortak yatırım politikası bölgesel ticaret dengesinin kurulması bakımından da faydalar sağlayacaktır.

Bölgesel yatırımların tesis edilmesinde karşılaştırmalı üstünlüklerin olup olmadığına, söz konusu ülkede yapılacak yatırımın örneklerinin olup olmadığına ve bu yatırımın ilgili ülkede kurulması arzusunun olup olmadığına bakılması yatırımın verimliliği bakımından önem arzedecektir. Çünkü her alanda olduğu gibi finansal alanda da verimlilik, ekonomik bir gösterge olmasının yanısıra, bir ülkenin çalışma ahlakını ve rekabete karşı tutumunu da yansıtacaktır (Curry, 2002 : 131)

F-Ortaya Çıkacak farklılıklar ve Tazmin Prensipleri

Tüm çabalara rağmen ülkelerarası gelişmişlik dengesini sağlayabilmek mümkün olmayabilir. Ödemeler dengesi, bölgesel rekabet şartları, istihdam, kamu gelirlerinde azalma gibi etkenlerin sonucunda bu prensibi devreye sokmak gerekebilecektir. Bu maliyet de, şüphesiz bu olumsuz duruma neden olan ülkeler tarafından tazmin edilmelidir.

G- Tamamlayıcılık ve rakiplik Tartışması

Küresel anlamda bakıldığında ülkeler birbirlerine karşı dört durumda bulunabilirler:

- a- Aktüel rakip – Potansiyel rakip,
- b- Aktüel tamamlayıcı – Potansiyel tamamlayıcı,
- c- Aktüel rakip – Potansiyel tamamlayıcı,

d- Aktüel tamamlayıcı – potansiyel rakip.

Eğer, küresel ticaret anlamında birbiriyle sıkı ticari ilişkiler içinde olan ülkeler birbirlerinin ekonomik anlamda rakipleri ise, bu durum ürünler arasında ikame fırsatı yaratacağından ticaret yaratma etkisi büyük olacaktır. Tamamlayıcı ekonomiler arasında oluşturulacak birlikte kaynakların yeniden dağılımı fazla etkilenmeyeceği için ticaret yaratma potansiyeli düşük kalacaktır.

Rekabet ve tamamlayıcılık unsurları, rekabetin etkinliğine bağlıdır ki, bu da benzer gelişmişlik aşamasında bulunan ekonomiler arasındaki birliklerden sağlanabilir. Küreselleşme sürecinde yeni bir boyut kazanan global rekabet anlayışı da, pek çok irili ufaklı firmaların girip çıktığı ve standart ürünlerin üretildiği büyük bir pazarda eşit fırsatlarla hakça elde edilen etkinlik ve verimlilik anlayışı noktasına ulaşmıştır (Graham ve Richardson, 1997 : 9).

Makro finansal istikrarın sağlanmasında ve küreselleşme sürecinde yerine getirilmesi gereken bu makro düzenlemeler ve ulusal ekonomik gelişmişlik düzeyinin sanayileşmiş ülkeler seviyesine taşınması şüphesiz mikro birimler olan işletmelerin küreselleşme sürecinde üzerlerine düşen görevleri yerine getirmeleriyle mümkün olacaktır. Çünkü, küreselleşmeyle birlikte ulusal ekonomiler yeni kuralları ya da mevcut kuralların yeniden gözden geçirilip düzenlenmesiyle oluşacak yeni birtakım uygulamaları benimsemek sorunuyla karşılaşacaklardır (Gilpin, 2000: 9).Bunun yollarından biri de etkin ve çağdaş bir finansal yönetim anlayışını benimsemekten geçmektedir.

4- Küresel Finansal Yönetiminin Amacı

Küresel anlamda finans fonksiyonu, bir yandan işletmenin temel amacına ulaşmasına yardım ederken, diğer yandan diğer işletme fonksiyonlarına da destek olan bir yapıya sahip olmalıdır. Bu yaklaşımın doğal bir sonucu olarak finans yöneticisi, işletmenin temel amacına ulaşmasında yardımcı olacak finansal politika ve stratejileri uluslararası boyutta saptamak, ihtiyaç duyulan sermayeyi uluslararası sermaye ha-

reketlerinin yönünü izleyerek elde etmeye çalışmak, yürütülen finansal faaliyetlerin uygulama sonuçlarını kontrol etmek durumundadır.

Günümüzde işletmelerin ayakta kalması büyük ölçüde finansal kapasitelerini etkili ve rasyonel bir biçimde kullanabilmeleri ile mümkün hale gelmiştir. Finansal rasyonelite, işletmelerin büyümelerine ve pazar paylarının genişlemesine büyük ölçüde yardımcı olmaktadır.

Çağdaş finansal yönetimin amacı üç noktada toplanabilir bunlar (<http://www.mylmz.net/finans/finansalyonetim.htm>, 2004):

- a- İşletmenin yatırım yapacağı varlıkların seçimi,
- b- Varlıklara yatırılacak toplam fon miktarının belirlenmesi,
- c- Yatırılacak fonların nasıl ve hangi kaynaklardan sağlanacağına kararlaştırılması.

Finansal yönetimin amaçlarını gerçekleştirme çabası içinde bulunan, çağdaş finans yöneticisinin görevleri de üç noktada yoğunluk kazanır, bunlar ise:

- a- İşletmenin büyüklüğü ve gelecekteki büyüme hızının ne olacağına karar vermek,
- b- İşletmenin sermaye yapısına ve kaynakların bileşimine karar vermek,
- c- Üretim miktarı, üretilen malın maliyeti ve fiyatının nasıl saptanacağına karar vermek.

Çağdaş finans yöneticisinin görevlerine bakıldığında kaynak maliyetleri ve işletme büyüklüğü kavramlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Bu noktadan hareketle, sermayenin optimal kullanımı ve kaynak kullanımında rasyonellik ilkeleri günümüz finans yönetiminin ve yöneticisinin üzerinde titizlikle durması gereken konular olarak karşımıza çıkmaktadır.

5- Küreselleşmeden Kaynaklanan Finansal Risk Faktörleri

Küreselleşme sürecinde finans yöneticilerini en çok uğraştıracak konulardan birisi de ticari bakımdan dünyaya açılmış olmaksızın kaynaklanan finansal riskleri görebilmek, analiz etmek ve değerlendirmektir. Küreselleşme sürecine tüm dünya ülkelerinin eş zamanlı olarak uyum göstermeleri

sözkonusu değildir. Önemli olan bu sürece süratle uyum sağlamak gereğidir. Bunu başarabilen ülkelerin küresel sermaye akımından en etkili bir biçimde yararlanacağı kaçınılmazdır. Ülkelerin ekonomilerinin dışsal kırılmalıkları arttıkça küresel ticaretin olumsuzluklarından büyük ölçüde etkilenenler ve mali ve reel sektörlerde büyük krizlere maruz kalacaklardır. Finansal küreselleşmenin beraberinde getireceği risk faktörlerini

Şu şekilde sıralamak mümkündür:

(<http://www.tcmb.gov.tr/yeni/evds/konusma/tur/2000/Kuresellesme.html>, 2004):

- a- Uygulanan zayıf makroekonomik ve mali politikalar,
- b- Ekonomi politikalarındaki tutarsızlıklar,
- c- Ulusal ekonomilerin dış şoklar karşısındaki hassasiyetleri,
- d- Artan uluslararası sermaye hareketleri,
- e- Ekonomilerin reel sektörünü etkileyen bütünleşmiş mali piyasalar nedeniyle döviz kurlarındaki istikrarsızlığın artması.

6- Finans İşlevinin Değişen Rolü ve Kurumsal Finans Kavramı

Geleneksel finans yönetiminde finans yöneticileri, parasal hareketlerin kaydını tutan ve bunları raporlayarak karar vericilere bilgi akışı sağlayan kişiler olarak görülmekteydi. Ancak küresel ekonomik sistemin gelişmesiyle birlikte finans işlevinin rolü, küresel pazara dönük olarak yine karar vericilere bilgi sağlamak bakımından şirket ortaklıkları ve işletme stratejileri geliştirme konularında yoğunluk kazanmaktadır. Bu bağlamda küresel finansal yönetim, kayıt tutma ve raporlama faaliyetlerine daha az zaman harcayarak, işletmenin varlığını sürdürmesine ilişkin olarak kritik stratejik kararlar alma noktasında daha fazla yoğunlaşacaktır. Belki de küresel finans yönetiminde göze çarpan en önemli nokta budur.

İşletmelerin büyümeleriyle birlikte farklı departmanlara ilişkin operasyonel sistemlerin gelişmesiyle finansal verilere ulaşma, raporlama, kayıt tutma ve analiz süreçleri finans fonksiyonunun iş yükünü arttırmaktadır. Modern karar destek sistemlerinin kilit noktasını yaptığımız işin

bilgilerini doğru anlama becerisi oluşturur. Günümüzde rekabetin temelinde sadece sattığımız ürünün fiyatı ya da sağladığımız hizmet değil, aynı zamanda özgünlük, çeşitlilik ve yeni ürünlerle hizmetlerin geliştirilme hızı vardır. Bu yenilikler işinizin başarıya ulaşmasına katkıda bulunacak ve bu katkı halihazırdaki karlılığından fazla olacaktır. Daha fazla artı değer sağlamak amacıyla kuruluşunuzdaki fırsatları belirlemek için, ürün hatları, hedef sektörler, coğrafi sınırlar ve müşteri portföyü çapında daha derinlemesine analizlere gerek vardır (<http://www.sas.com/offices/europe/turkey/cozfinans.htm>, 2004).

Finansal küreselleşmenin hız kazandığı günümüzde farklı ülkelerde yaşanan finansal krizlerin arkasında, kamunun ve özel sektör işletmelerinin kurumsal yönetim politikalarının eksikliği yatmaktadır. Bu nedenle kurumsal yönetim kavramı tüm işletme disiplinlerini kapsayacak şekilde gittikçe artan bir önem arz eder duruma gelmiştir. Gelişmiş ülkeler ve uluslararası finans kuruluşları bu konuya büyük önem vermeye başlamışlardır. Bu kuruluşlar yatırım yapmadan veya kredi tahsis etmeden önce kurumsal yönetim uygulamalarının kalitesini gözetir hale gelmişlerdir. (http://www.spk.gov.tr/HaberDuyuru/basin_aciklamalari/kurumsal_yonetim_ilkeleri.html). Kurumsal finans yönetimi anlayışının belli başlı özellikleri şunlar olmaktadır;

A- Sosyal Sorumluluğa Dayalı Yatırım

Yatırımın mülkiyeti kime ait olursa olsun (bireyler, gruplar, kurumlar, vs.) yatırımın gerçekleşme sürecinde insan hakları, şeffaflık, çevre gibi faktörlerin uluslararası standartları dikkate alınmalıdır. Çünkü yakın gelecekte bu standartlara uyum gösteren şirketler arasında birlikler kurulabilecek ve bu gruptaki şirketlerin özel borsaları ve borsa endeksleri oluşturulacaktır.

B- İnsan Faktörü

Firma bazında meydana gelen olumsuzlukların temelinde inildiğinde pek çoğunda yönetim becerisinin yetersizliği göze çarpmaktadır. Bu durum, yönetim kademesindeki insanların karar alma sürecinde yeterli bağımsızlığa sahip olamamaları, yetki

ve sorumluluklarını hayata geçirmekte bilgi düzeyi bakımından yetersiz kalmaları, yönetsel tecrübe eksiklikleri gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.

C- Halka Açık Şirketlerde Küçük Ortakların Şirketlerin Karar Verme Süreçlerindeki Etkinliği

Karar verme sürecinde herhangi bir etkinlikleri olmasa bile küçük ortakların karar verme süreçlerinde bulunmaları ve görüşlerini olumlu veya olumsuz kullanmaları aktif bir ortamın yaratılması bakımından son derece yararlı olacaktır. Bir başka ifadeyle azınlık haklarının korunduğu ve değerlendirmeye alındığı fikri kurumsal finans yönetiminde önem arz edecektir.

D- Bağımsız Denetim

Bağımsız denetim faaliyetlerinde bağımsız denetçilerin zaman zaman kamu yararını gözardı etmelerinden kaynaklanan ve üçüncü kişilere yanlış bilgi verir mahiyetindeki denetim zafiyetleri yaşanmaktadır. Firmaların mali tabloları kamuoyuna farklı biçimlerde yansıtılabilmekte böylece firmalara ve dolayısıyla piyasalara duyulan güven zedelenmektedir. Unutulmamalıdır ki; güçlü bir ulus ekonomisi o ülkenin piyasalarında yerleşmiş olan güven duygusu ile sağlanabilir. Güven duygusunun yerleşmediği piyasalarda rekabet gücü zayıf, sermaye maliyetleri oldukça yüksek ve piyasa değeri düşük firmalar çoğunlukta olacaktır.

Temelde; şeffaflık, eşitlik, sorumluluk ve hesap verebilirlik üzerine kurulu kurumsal finans yönetimi anlayışı özellikle gelişmiş ülkelerde giderek önem kazanmaktadır.

Sonuç

Hiç kuşkusuz küresel ekonomik sistem içerisinde önem kazanan konulardan birisi de nasıl bir finansal yönetim sorusuna verilecek cevap olmaktadır. Geleneksel finansal yönetim, firmaların ekonomik alanda küreselleşme sürecine girdiği bu dönemlerde firmaların ihtiyaçlarını karşılayacak ve taleplerine cevap verecek çözümleri yaratmaktan uzak kalmaktadır. Uluslararası ve kıtalararası parasal sermaye akımlarının boyutu göz önüne alındığında bu parasal akımdan doğaldır ki her ülke firmalarının, piyasalarının ve makroekonomik

göstergelerinin gücü ve dinamizmi ile mümkün olduğu ölçüde yararlanmaya çalışacaktır. Ancak en önemli faktör elbette ulusların mikroekonomik birimleri olan firmaların ve şirketlerin rekabet gücü olacaktır.

Tüm dünya ülkelerinde sıkıntısı büyük ölçüde hissedilen üretim girdilerinden biri kuşkusuz parasal sermaye olmaktadır. Küresel ticarete hitap edilen bir pazarın oluşması, bunun genişletilmesi ve sürekliliği uluslararası sermaye akımlarından yararlanıldığı ölçüde büyük olacaktır. Bu nedenle kurumsal finans yönetimi anlayışı çerçevesinde finansal stratejiler ve politikaların oluşturulup esnek bir finansal yönetim anlayışı içerisinde ve tüm işletme fonksiyonlarıyla bütünleşik hareket eden bir finansal yönetim anlayışı kuşkusuz tepe yönetiminin işini büyük ölçüde kolaylaştıracaktır. Çağdaş finans yönetiminin yeni misyonu, işletme içi finansal kayıt, raporlama ve analiz gibi mekanik faaliyetlere ağırlık vermek yerine kurumsal finansın ilkeleri doğrultusunda karar vericilere destek olmak üzere fikir üreten stratejik yönetim birimleri haline getirilmeleri ve bu doğrultuda yönetilmeleridir.

Kaynakça

- Akgüç, Öztin *Finansal Yönetim*, 6. Bası, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, Kasım 1994
- Bozkurt, Ünal – Arıkan, Türkan: *İşletme Finansının Temelleri*, Literatür Yayıncılık, 2.Bası, İstanbul, Ağustos 1999
- Curry, Jeffrey Edmund: *Uluslararası Ekonomi*, World Trade Press, Kontent Kitap, (Çeviri, Çeviren: Berk Kaplaner, İstanbul 2002
- Ertürk, Emin: *Ekonomik Entegrasyon Teorisi*, Ezgi Kitabevi Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul 1993
- Gilpin, Robert: *The Challenge of Global Capitalism*, Princeton University Press, New Jersey 2000
- Graham, Edward M - Richardson, David J : *Global Competition Policy*, Institute For International Economics Publishment, USA 1997
- Hirst, Paul – Thompson, Grahame : *Globalization In Question*, Blackwell Publishers Inc., Second Edition, USA 2000
- <http://www.mylmz.net/finans/finansalyonetim.htm>, Şubat 2004
- <http://www.tcmb.gov.tr/yeni/evds/konusma/tur/2000/Kuresellesme.html>, Şubat 2004
- <http://www.sas.com/offices/europe/turkey/cozfina ns.htm>, Şubat 2004
- http://www.spk.gov.tr/HaberDuyuru/basinaciklam alari/kurumsal_yonetim_ilkeleri.html, Şubat 2004